

Målnummer:	Ö5657-96	Avdelning:	
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2000-10-11		
Rubrik:	Arbete som utförts av ett sakkunnigt biträde som med stöd av 7 kap. 11 § konkurslagen anlåtats av en konkursförvaltare räknas som förvaltarens eget när ersättningen till förvaltaren bestäms.		
Lagrum:	14 kap. 2 § andra meningen konkurslagen (1987:672)		
Rättsfall:	NJA 1997 s. 503		

REFERAT

Advokaten U.H. var förordnad till förvaltare i Stall Mästargården AB:s vid Nacka TR anhängiga konkurs.

Konkursbouppteckningen upptog inga tillgångar och skulder om 43 235 kr.

U.H. hade för granskning av konkursgäldenärens bokföring anlitat sakkunnigt biträde för en kostnad om 3 000 kr plus mervärdesskatt 750 kr eller således totalt 3 750 kr.

I samband med att konkursen begärdes avskriven enligt 10 kap 1 § KL yrkade U.H. ersättning enligt taxa med 7 700 kr i arvode samt kostnadsersättning med 4 455 kr, vari inräknades ersättningen om 3 750 kr till det sakkunniga biträdet. I andra hand yrkade U.H. ersättning med 15 000 kr, i vilket belopp samtliga kostnader skulle ingå.

TR:n (tingsnotarien Gustavsson) anförde i slutligt beslut d 28 juni 1996: Skäl. I konkursboet saknas medel att ersätta det av förvaltaren anlitate sakkunniga biträdet. Ersättning till biträdet skall i en sådan situation ingå i det allmänna förvaltararvodet (prop 1986/87:90 s 374). Trots anlitaandet av sakkunnigt biträde kan det här inte anses att skälig ersättning överstiger taxebeloppet, 7 700 kr inkl mervärdesskatt, med minst hälften. Arvode skall därför utgå enligt taxa.

Beslut. 1. Enär tillgångarna inte förslår till betalning av konkurskostnaderna, avskrivs konkursen jämlikt 10 kap 1 § KL.

2. Advokat U.H:s ersättning, för sitt uppdrag som förvaltare i konkursen, bestäms att uppgå till 8 405 kr, varav 7 700 kr i arvode.

U.H. överklagade i Svea HovR och yrkade att HovR:n skulle ändra TR:ns beslut på så sätt att U.H. tillerkändes ersättning enligt taxa samt att kostnaden för sakkunnigt biträde fastställdes att ersättas av staten. I andra hand yrkade U.H. att arvodet skulle fastställas att utgå med 15 000 kr varvid ersättningen till det sakkunniga biträdet då ingick i förvaltarens arvode.

Till grund för överklagandet anförde U.H. i huvudsak följande. Kostnad avseende ersättning till sakkunnigt biträde är enligt KL 14 kap 1 § 1 st 3 en konkurskostnad och skall, i den mån kostnaden inte kan tas ur boet, betalas av staten. Kostnaden skall därmed inte ingå i förvaltarens arvode. Tillsynsmyndigheten har inte påstått att det varit onödigt att anlita sakkunnigt biträde för granskning av bokföringen och inte heller att kostnaden för detta

varit för hög. Till grund för ett överskridande av taxan i konkursen anförde U.H. att extra arbete krävts för att granska konkursbolagets bokföring.

HovR:n (hovrättslagmannen Holmquist, hovrättsrådet Hahn, referent, och tf hovrättsassessorn Ingvar-Nilsson) anförde i slutligt beslut d 12 nov 1996: Skäl. TR:n har beslutat om avskrivning av konkursen enligt 10 kap 1 § KL. Enligt 14 kap 4 § 3 st samma lag och 44 § konkursförordningen (1987:916) skall arvodet till konkursförvaltaren i ett sådant fall bestämmas enligt en taxa som domstolsverket fastställer.

Domstolsverket har fastställt taxebeloppet för arvodet till 7 700 kr (DVFS 1995:10 B61). Enligt verkets föreskrifter får taxebeloppet överskridas, om ett konkursärende krävt avsevärt mer arbete än normalt. Överskridande får dock endast ske när rätten finner att skälig ersättning överstiger taxebeloppet med minst hälften. Gränsen för överskridande blir alltså 11 550 kr. Taxebeloppet omfattar enligt de nämnda föreskrifterna allt förvaltarens arbete i konkursen.

Enligt förarbetena till KL (prop 1986/87:90 s 374) och domstolspraxis (se t ex rättsfallet RH 1996:27) skall ersättning till sakkunnigt biträde som anlitas av förvaltaren enligt 7 kap 11 § KL antingen ingå i förvaltararvodet eller beaktas när detta bestäms.

Av det anförda följer att kostnaden för ett sakkunnigt biträde som anlitas i en konkurs som avskrivs enligt 10 kap 1 § KL kan betalas endast inom ramen för de taxebelopp som Domstolsverket fastställt. I detta fall har U.H. i första hand begärt ersättning för eget arbete med 7 700 kr, dvs enligt taxan. Han har utöver detta begärt ersättning för kostnaden för det sakkunniga biträdet med 3 750 kr. Eftersom också detta belopp skall anses utgöra en del av förvaltararvodet och då det sammanlagda beloppet (7 700 + 3 750) inte överstiger 11 550 kr kan U.H. inte få särskild kompensation för kostnaden för det sakkunniga biträdet. HovR:n finner att vad U.H. anför som grund för sitt andrahandsyrkande om en ersättning i ett för allt om 15 000 kr inte heller bör föranleda att taxan frångås.

Slut. HovR:n lämnar överklagandet utan bifall.

U.H. (ombud advokaten Rikard Ljungberg) överklagade och yrkade att han skulle tillerkännas ersättning enligt taxa och att kostnaden för sakkunnigt biträde skulle fastställas att ersättas av staten.

Riksskatteverket bestred ändring.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Carlquist, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut: Skäl. Enligt 10 kap 1 § KL (1987:672) skall rätten skriva av en konkurs om tillgångarna i konkursboet inte räcker till täckande av konkurskostnaderna och andra skulder. Arvode till konkursförvaltaren bestäms i dessa fall efter taxa som fastställts av Domstolsverket efter bemyndigande av regeringen (i detta fall DVFS 1996:15, B61). Enligt denna taxa skall ersättning för arbete omfatta allt förvaltarens arbete i konkursen. Taxan kan överskridas om konkursen krävt mer arbete än normalt och skälig ersättning överstiger taxebeloppet med mer än hälften. Det åligger förvaltaren att visa att ärendet varit särskilt tidskrävande eller innehållit arbetsmoment som normalt sett inte förekommer i en avskrivningskonkurs.

I en avskrivningskonkurs ingår vissa arbetsmoment som är nödvändiga i varje konkurs. Konkursförvaltarens uppgift är att ta hand om gäldenärens bo med räkenskapsinformation och andra handlingar som rör boet. Härutöver är förvaltaren skyldig att upprätta bouppteckning, hålla bouppteckningssammanträde, närvara vid edgång samt upprätta förvaltarberättelse och sluthandlingar.

Förvaltaren har i detta fall gjort gällande att ersättningen till sakkunnigt biträde är en konkurskostnad som skall utges av staten.

Enligt 14 kap 16 § KL bestäms ersättningen till sakkunnigt biträde av förvaltaren. Av förarbetena till KL, framgår att sådan ersättning kan gottgöras antingen genom förvaltarens egna medel eller av medel ur boet. I båda fallen gäller att det arbete som det sakkunniga biträdet utfört inte skall gottskrivas förvaltaren (jfr prop 1986/87:90 s 374). Bestämmelsen i 14 kap 2 § KL om att konkurskostnader betalas av staten i de fall då boet saknar medel kan inte uppfattas så att särskild ersättning skall utgå till biträdet. Denna ersättning får därför anses gottgjord inom ramen för taxebeloppet.

Förvaltarens överklagande skall därför lämnas utan bifall.

HD:s avgörande. HD fastställer HovR:ns beslut.

HD (JustR:n Lars K Beckman, Svensson, referent, Westlander, Victor och Pripp) fattade följande slutliga beslut: Skäl. U.H. har anfört bl a. Av 14 kap 16 § KL framgår att det är konkursförvaltaren som bestämmer ersättningen till sakkunnigt biträde som han med stöd av 7 kap 11 § anlitar. Denna ersättning är enligt 14 kap 1 § 1 st 3 en konkurskostnad som enligt 14 kap 2 § andra meningen skall betalas av staten, i den mån konkurskostnaderna inte kan tas ut ur boet. Om förvaltaren anses ha bestämt ett för högt arvode till biträdet, kan förvaltarens slutredovisning klandras. Någon möjlighet att komma till rätta med en för hög biträdesersättning genom att sätta ned arvodet till förvaltaren ger inte KL. Riksskatteverket har anfört. Sedan gammalt gäller att om en konkursförvaltare med egna medel ersatt ett sakkunnigt biträde som han anlitat så skall denna ersättning ingå i det allmänna förvaltararvodet. Har biträdet fått ersättning direkt ur boet skall ersättningen beaktas när förvaltarens arvode bestäms. Gemensamt för båda situationerna är att man, när arvodet till förvaltaren bestäms, betraktar det arbete som utförts av biträdet som om detta utförts av förvaltaren själv.

U.H. har begärt ersättning för eget arbete med 7 700 kr, dvs enligt taxan. Han har utöver detta begärt ersättning för kostnaden för det sakkunniga biträdet med 3 750 kr. Om ersättningen till biträdet anses utgöra en del av förvaltararvodet, har U.H. således begärt 11 450 kr i arvode, vilket belopp inte överstiger taxebeloppet med minst hälften. Enligt Domstolsverkets föreskrifter får i så fall taxebeloppet inte överskridas. Frågan i målet är därför om kostnaden för det sakkunniga biträdet skall anses utgöra en del av förvaltararvodet eller om det skall behandlas som en annan slags kostnad som inte omfattas av taxan.

Av de av parterna nämnda lagrummen framgår att ersättning till ett sakkunnigt biträde som konkursförvaltaren anlitat är en konkurskostnad som skall betalas av staten, i den mån konkurskostnaderna inte kan tas ur boet. Ersättningen till biträdet bestäms av förvaltaren medan ersättningen till förvaltaren fastställs av rätten. Det är emellertid tydligt att ersättningen till förvaltarens biträde måste beaktas när ersättningen till förvaltaren bestäms. Det gäller inte minst när konkursen avskrivs enligt 10 kap 1 § och ersättningen till förvaltaren bestäms enligt en fast taxa. Det är nämligen uppenbart att taxan enkelt skulle kunna kringgåas om förvaltaren fritt kunde välja mellan att å ena sidan vidta alla åtgärder i konkursen själv och få betalt enligt taxan och å andra sidan att anlita ett biträde för vissa av dessa åtgärder varvid ersättningen till biträdet skulle betalas av staten vid sidan av förvaltararvodet enligt taxan.

Sedan gammalt tillämpas därför en ordning som innebär att arbete som biträdet utfört räknas som förvaltarens eget när ersättningen till förvaltaren bestäms (se NJA II 1921 s 519 och prop 1986/87:90 s 374). Denna ordning framgår indirekt av bestämmelserna i KL om vad förvaltarens arvodesräkning skall innehålla. Enligt 14 kap 6 § skall ersättning till sakkunnigt biträde sålunda anges särskilt. Syftet med den bestämmelsen är att denna ersättning skall

beaktas när rätten fastställer arvode till förvaltaren. Bestämmelsen i 14 kap 2 § om att konkurskostnader betalas av staten i de fall då boet saknar medel kan därför inte anses innebära att särskild ersättning skall utgå för biträdets arbete.

På grund av det anförda skall överklagandet lämnas utan bifall.

HD:s avgörande. HD lämnar överklagandet utan bifall.

HD:s beslut meddelades d 11 okt 2000 (mål nr Ö 5657-96).

Sökord: Konkursförvaltare; Arvode; Taxa; Konkurs

Litteratur:
